

ՀԱՍՏԱՏՈՒԽ ԵՄ՝

Տևող են՝ _____

<< ___ >> _____ 20 թ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԴԵԿԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Արագածոտնի մարզ գ. Աղձք _____

Աղձքի միջն. դպրոց 4 _րդ դասարան _____

ուսումնական հաստատության անվանումը, դասարան

Արրահամյան Կարինե Չավենի _____

(դասղեկի ազգանունը, անունը, հայրանունը)

2022-2023 ուստարի

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ (կրճատումով)

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Հանրակրթության պետական չափորոշիչը սահմանում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, առավելագույն ծավալը, ըստ կրթական մակարդակների շրջանավարտների ներկայացվող ընդհանրական որակական պահանջները, սովորողների գնահատման համակարգը:

V. ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

15. Միջնակարգ կրթության բովանդակային բաղադրիչները որոշակիացվում են ըստ ուսումնական բնագավառների և հանրակրթական դպրոցի աստիճանների՝ հաշվի առնելով սովորողների զարգացման ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական և ազգային առանձնահատկությունները:

2. Կարողություններ և հմտություններ Այս բաղադրիչով տրված կարողությունների և հմտությունները սովորողին հնարավորություն է ընձեռում գործնականում կիրառել ստացված գիտելիքները, հարստացնել ճանաչողական գործունեության սեփական փորձը, զարգացնել տրամաբանական, հաղորդակցական, համագործակցային, ինքնուրույն գործունեության և ստեղծագործական ունակությունները, նպաստում է նրա սոցիալականացմանը:

Չափորոշիչներում առանձնակի կարևորվում են ճանաչողության հետևյալ մեթոդները՝ վերլուծում, մասնավորում, համադրում, վերացարկում, անդադարձում, մակածում (ինդուկցիա), արտածում (դեդուկցիա), ընդհանրացում, կանխատեսում:

1) ճանաչողական, տրամաբանական կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է՝ սովորողին ծանոթացնել ճանաչողության մեթոդներին և ձևավորել դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ու հմտություններ, այդ թվում՝

- ա. գիտելիքներ ձեռք բերել՝ զգայության, ընկալման և մտապատկերման միջոցով,
- բ. վերլուծել՝ քննարկման, մեկնաբանման, տարանջատման, համեմատության, խմբավորման միջոցով,
- գ. մտահանգումներ անել՝ ամբողջացման, հակադրման, բնութագրման, հիմնավորման, ամփոփման, կշռադատման միջոցով,
- դ. ընդհանրացնել և համադրել՝ վերացարկման, գնահատման, արժևորման, փաստարկման, ապացուցման, կանխատեսման, ծրագրման միջոցով,
- ե. հիմնախնդիրը դիտարկել տարբեր տեսանկյուններից, ուսումնասիրել դրա լուծման հնարավոր եղանակները և գտնել լուծումներ,

- զ. երևույթների նկատմամբ դրսևորել ամոզչիտաբերություն և քննադատական մոտեցում,
- է. վերլուծել իրավիճակը և կատարել եզրակացություններ,
- ը. ինքնուրույն որոշումներ ընդունել և հիմնավորել,
- թ. նպատակներ դնել, մշակել դրանց հասնելու ուղիներ և ծրագրել սեփական գործը.

2) հաղորդակցական կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է, որ ուսումնառության արդյունքում յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

- ա. լսել, ընկալել և համարժեք վերաբերմունք դրսևորել,
- բ. բանավիճել, բանավոր և գրավոր տրամաբանված խոսք կառուցել,
- գ. ըստ նշանակության և տեղի ուղղությամբ սովորած տեքստները (եզրերը), հասկացությունները և արտահայտությունները,
- դ. հասկանալ և ճիշտ օգտագործել հաղորդակցման ոչ խոսքային միջոցները,
- ե. օգտվել ժամանակակից հաղորդակցման տեխնիկական միջոցներից և այլն.

3) համագործակցային կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է, որ ուսումնառության արդյունքում յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

- ա. աշխատել խմբում, միասնական որոշումներ ընդունել և դրանց համար պատասխանատվություն կրել,
- բ. սովորել և սովորեցնել,
- գ. դրական հարաբերություններ ստեղծել, դրսևորել ամոռջ մրցակցություն,
- դ. սեփական շահը գիտակցելով՝ ճանաչել և ընդունել ուրիշների շահերը,
- ե. բախումնային իրավիճակներում հավասարակշռված պահվածք դրսևորել,
- զ. ուսման ընթացքում և աշխատանքային հարաբերություններում լինել բարեկիրթ, հարգել գործընկերոջ իրավունքները,
- է. գերծ մնալ բարոյական չափանիշներին հակասող նախապաշարումներից, կանխակալ մոտեցումներից,
- ը. իրավիճակները դիտարկել և մեկնաբանել այլոց տեսանկյունից և այլն.

4) ստեղծագործական կարողություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն ունի զարգացնելու սովորողի ստեղծագործական ընդունակություններն ու երևակայությունը, որպեսզի յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

- ա. ստեղծագործաբար կիրառել ձեռք բերած գիտելիքները,
- բ. դրսևորել ստեղծագործական երևակայություն,
- գ. երևակայել, խորհել և ենթադրություններ անել ապագայի մասին,
- դ. ընկալել և ընդունել նյութական և հոգևոր նոր արժեքները.

5) ինքնուրույն գործունեության կարողություններ և հմտություններ ենթաբաղադրիչի նպատակն է, որ ուսումնառության արդյունքում յուրաքանչյուր սովորող կարողանա՝

- ա. անաչառ գնահատել սեփական ուժերն ու կարողությունները և ըստ այդմ ծավալել ուսումնական, աշխատանքային գործունեություն,
- բ. գիտակցել սեփական գործի կարևորությունը, դրա նկատմամբ պատասխանատվություն և պարտաճանաչություն դրսևորել,

գ. ճիշտ տնօրինել ժամանակը, մշակել և պահպանել աշխատանքի և հանգստի ժամակարգ (ռեժիմ), վերահսկել սեփական վարքը,
դ. խնամել սեփական մարմինը, դրսևորել այն մարզելու կամք,
ե. զբաղվել ինքնադաստիարակությամբ և ինքնակրթությամբ,
զ. կողմնորոշվել տարբեր իրավիճակներում, գնահատել սեփական քայլերը և դրանց հետևանքները:

3. Արժեքային համակարգ

Սույն բաղադրիչով նախատեսված համակարգն արտահայտվում է սովորողի համապատասխան գործողությունների, վերաբերմունքի և վարքի միջոցով:

1) Այս բաղադրիչի նպատակն է ձևավորել անձ և քաղաքացի, որը պետք է`

ա. գիտակցի սեփական մշակույթի` լեզվի, պատմության, արվեստի, ավանդույթների, ազգային այլ արժեքների կարևորությունն ու նշանակությունը և լինի դրանց կրողը,

բ. հարգի Հայաստանի պետական խորհրդանիշները, լինի հայրենասեր, կարևորի ազգային հիմնախնդիրների լուծման գործում իր մասնակցության անհրաժեշտությունը,

գ. գիտակցի, որ գիտությունը, արդիական տեխնոլոգիաները, կրթությունը մեծագույն արժեքներ են ժամանակակից աշխարհում,

դ. գիտակցի, որ իր համար կարևորագույն արժեքներ են գիտելիքները, աշխատանքային հմտությունները, մասնագիտական վարպետությունը,

ե. կարևորի բարոյական չափանիշները և քրիստոնեական ու համամարդկային արժեքները, լինի ազնիվ, գթասիրտ, արդարամիտ, օրինապահ, բարեկիրթ,

զ. կարևորի գեղագիտական արժեքները, գնահատի գեղեցիկը, բարին և ճշմարիտը,

է. գիտակցի իր տեղն ու դերն ընտանիքում և հասարակության մեջ. լինի նախաձեռնող, դրսևորի արժանավայել պահվածք,

ը. գիտակցի ծնողների, տարիքով մեծերի և փոքրերի, ընկերների և համայնքի նկատմամբ հարգանքի դրսևորման կարևորությունը,

թ. հարգի մարդու իրավունքներն ու հիմնարար ազատությունները, լինի մարդասեր, հանդուրժող, քաղաքակիրթ վերաբերմունք դրսևորի ուրիշ ժողովուրդների ներկայացուցիչների և նրանց մշակույթների հանդեպ,

ժ. անաչառորեն գնահատի իր ուժերն ու կարողությունները` բացառելով սեփական անձի թերազնահատումը կամ գերազնահատումը,

ժա. դրսևորի աշխատասիրություն, հնարամտություն, նպատակադրվածություն, արժևորի ու գնահատի սեփական և այլոց աշխատանքը,

ժբ. մշտապես հոգ տանի իր առողջության մասին, կարևորի մարմնակրթության դերը, հետևողական լինի առողջ ապրելակերպի և անվտանգ կենսագործունեության կանոնների կիրառման գործում:

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

<<Հայաստանի Հանրապետության պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություն>>, պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (կրճատումով)

42. Դասարանի ղեկավարը (դասղեկը)

- ա) դաստիարակալական աշխատանք է կատարում՝ իր դասարանի սովորողների շրջանում՝ սերտորեն համագործակցելով մյուս ուսուցիչների հետ,
- բ) ապահովում է սովորողների նկատմամբ հաստատության և ընտանիքի մանկավարժական պահանջների միասնականությունը.
- գ) անհրաժեշտության դեպքում սովորողների համար կազմակերպում է ուսումնական օգնություն,
- դ) իրականացնում է դասարանի համար սահմանված գործավարությունը, հաստատության տնօրինությանը ներկայացնում սովորողների առաջադիմության, հաճախումների և վարքի մասին
- ե) կազմակերպում է սովորողների առողջության ամրապնդմանն ու ֆիզիկական զարգացմանը նպաստող միջոցառումներ, մրցույթներ, նպատակային էքսկուրսիաներ, շրջագայություններ, հետևում տնային հանձնարարությունների կատարմանը, ուսման և հանգստի կազմակերպմանը,
- զ) հաստատության մանկավարժական խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում վարքի կանոնները կոպտորեն խախտած սովորողի հարցը.
- է) արգելվում է սովորողների, ուսուցիչների և ծնողների այն նախաձեռնությունները, որոնք կարող են սովորողի առողջության, կյանքի համար վտանգ պարունակել կամ խաթարել ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների իրականացումը:
71. Հաստատության մանկավարժական աշխատողները պարտավոր են ապահովել կրթական ծրագրերի կատարումը, հանրակրթական պետական չափորոշիչներով որոշվող ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի յուրացումը սովորողների կողմից:

73. Սովորողն իրավունք ունի՝

- ա) անվճար ստանալու տարրական ընդհանուր, հիմնական ընդհանուր և միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթություն,
- բ) անկախ բնակության վայրից սահմանված կարգով ընտրելու հաստատությունը և ուսուցման
- գ) անվճար օգտվելու հաստատության առանձին ծառայություններից.
- դ) հաստատությունում յուրացնելու լրացուցիչ վճարովի կրթական ծրագրեր.
- ե) ազատ արտահայտելու սեփական հայացքներն ու համոզմունքները
- զ) առանց հիմնական կրթություն ստանալու՝ 16 տարին լրանալուց հետո, ծնողների (որդեգրողների կամ հոգաբարձուի) համաձայնությամբ, թողնելու ուսումը:
74. Հաստատությանն արգելվում է, առանց ծնողների և սովորողների համաձայնության, սովորողներին ընդգրկել այնպիսի աշխատանքներում, որոնք նախատեսված չեն հանրակրթական ծրագրերով և սույն կանոնադրությամբ:
75. Արգելվում է սովորողների նկատմամբ հոգեկան և ֆիզիկական բռնության գործադրումը:
76. Սովորողը պարտավոր է բարեխղճորեն սովորել, խնամքով վերաբերվել հաստատության գույքին, հարգել հաստատության սովորողների և աշխատողների իրավունքներն ու արժանապատվությունը, պահպանել հաստատության ներքին կարգապահական կանոնները:
77. Հաստատության ներքին կարգապահական կանոնները կոպտորեն խախտելու համար սովորողը նախարարության սահմանած կարգով կարող է հեռացվել հաստատությունից:
78. Ծնողն իրավունք ունի պաշտպանելու երեխայի օրինական շահերն ու իրավունքները, մասնակցելու հաստատության կառավարմանը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՃԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ	2-3
ԿՐԹԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՃԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	4-9
ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԻ ԲԱԾԽՈՒՄԸ	10-11
ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ, ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻՆ	12
ԱՃԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐԿԵՍՏԱԿԱՆ, ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ և ԱՅԼ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻՆ	13
ԴԱՍՂԵԿԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՃԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԹԵՄԱՏԻԿԱՆ	14
ԴԱՍՂԵԿԻ ԱՃԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԴԺԿԱՐ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՎՈՂ, ՍՈՑԻԱԼԱՊԵՍ ԱՆԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ԿԻՃԱԿՈՒՄ ԳՏԼՎՈՂ, ԾՆՈՂԱԶՈՒՐԿ ԱՃԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՀԵՏ	15
ԴԱՍՂԵԿԻ ԴԱՍԱԼՍՈՒՄՆԵՐ	16
ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ, ԱՃԽԱՏԱՆՔ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ	17
ԱՃԽԱՏԱՆՔ ԾՆՈՂԿՈՄԻՏԵԻ ՀԵՏ	18
ԴԱՍԱՐԱՆԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ՈՒՄՏԱՐԿԱ ԱՎԱՐՏԻՆ	19
ՆՃՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ	20

համա ր	Աշակերտի Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Դպրոց ընդունման տարեթիվը, հրաման թիվ	Աշակեր- տական շարժի համարը	Ծննդյան թիվ	ամիսը	օրը	սեռը	հասակը	քաշը
1	Ասատրյան Նարե Լևոնի	30.08.19թ. հր.թիվ 119Ա	136	2013	05	13	իգ.	132սմ	25կգ .
2	Բավոյան Մանուկ Պողոսի	30.08.19թ. հր.թիվ119 Ա	137	2013թ	04	17	ար.	134սմ	28կգ.
3	Գասպարյան Յուրա Պռոշիկի	30.08.19թ. հր.թիվ119 Ա	138	2013թ.	04	11	ար.	132սմ	26կգ.
4	Գրիգորյան Արամ Մկրտչի	30.08.19թ. հր.թիվ119 Ա	139	2013թ.	10	11	ար.	130սմ	24կգ
5	Գրիգորյան Հայկանուշ Քերոբի	30.08.19թ. հր.119Ա	140	2013թ.	08	23	իգ.	124սմ	20կգ
6	Գևորգյան Սարգիս Աբրահամի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	141	2013թ	09	20	ար.	124սմ	20կգ
7	Գևորգյան Միլենա Առաքելի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	142	2013թվ.	06	06	իգ.	130սմ	24կգ
8	Հակոբյան Գագիկ Ալեքսանդրի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	143	2013	02	05	ար.	130սմ	26կգ
9	Մելքոնյան Արտյոմ Ասատուրի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	146	2013	05	07	ար.	132սմ	32կգ
10	ՄելքոնյանԳեղամ Մելիքի	30.08.19թ. հր.թիվ119 Ա	147	2013	05	24	ար.	130սմ	30կգ.
11	Մեսրոպյան Արեն Իշխանի	30.08.19թվ հր.թիվ119	148	2013	08	29	ար	132սմ	32կգ

		Ա							
12	Մինասյան Նարեկ Արտակի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	149	2013	01	22	ար.	130սմ	30կգ
13	Շաշագրյան Սիրանուշ Տարոնի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	150	2013	08	30	իգ.	132սմ	32կգ
14	Պետրոսյան Ասատուր Անդրանիկի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	151	2013	04	02	ար.	130սմ	28կգ
15	Պետրոսյան Անի Ալիկի	30.80.19թվ հր.թիվ119 Ա	152	2013	06	16	իգ.	128սմ	30կգ
16	Սարգսյան Մանե Գեղամի	30.08.19թվ հր.119Ա	153	2013	01	09	իգ.	132սմ	28կգ
17	Սուքիասյան Վահե Մելիքի	30.08.19թվ հր.թիվ119 Ա	154	2013	07	07	ար.	130սմ	28կգ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՃԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

համա ր	հասցեն	Հեռախոսի համարը	Ծնողի (խնամակալի) աշխատանքի վայրը կամ զբաղմունքը	Ընտանիքի սոցիալական վիճակը	Ծանոթություն
1	գ. Աղձք	094352740	շինարար	բավարար	
2	գ. Աղձք	093711740	մենատնտես	բավարար	
3	գ. Աղձք	077150029	մենատնտես	բավարար	
4	գ. Աղձք	077890055	մենատնտես	բավարար	
5	գ. Աղձք	093307771	մենատնտես	բավարար	
6	գ. Աղձք	094832891	մենատնտես	բավարար	
7	գ. Աղձք	094182163	մենատնտես	բավարար	
8	գ. Աղձք	094019891	մենատնտես	բավարար	
9	գ. Աղձք	094340357	մենատնտես	բավարար	
10	գ. Աղձք	077037278	մենատնտես	բավարար	
11	գ. Աղձք	041710044	մենատնտես	բավարար	
12	գ. Աղձք	094633895	մենատնտես	բավարար	
13	գ. Աղձք	093575088	մենատնտես	բավարար	
14	գ. Աղձք	041874050	մենատնտես	բավարար	
15	գ. Աղձք	098371374	մենատնտես	բավարար	
16	գ. Աղձք	094165875	մենատնտես	բավարար	
17	գ. Աղձք	094826077	ուսուցիչ	բավարար	

ԿՐԹԱԴԱՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱԾԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ (դասարանի ընդհանուր բնութագիրը)_4_րդ. դասարանում սովորում են 13 աշակերտներ:Դասարանում սովորող աշակերտները հարմարվել են դպրոցական կարգ ու կանոնին: Նպատակասլաց և հետևողական աշխատանք է տարվում,որ երեխաների համար ուսումնական գործընթացը լինի հետաքրքիր և դյուրին:

- Ուսումնադաստիարակչական նախատեսվող աշխատանքները ուստարվա ընթացքում__4_րդ. դասարանում ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները տարվելու են ընդհանուր հանրակրթական ուսուցման և դաստիարակության պրոցեսի շրջանակներում:Ըստ դրա՝ ուսուցումն նպատակաուղղել՝ լեզվամտածողության և

տրամաբանության հիմքերի ձևավորմանը, ուսումնառության կաշխատանքային կախսական հմտություններին, ազգային և համամարդկային արժեքների կախսական հաղորդակցմանը: _____

ՀԱՅԵՑԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

3.1 Հոգևոր դաստիարակություն__Հոգևոր դաստիարակության միջոցով իրականացվում է աշակերտների հոգևոր կրթությունը: Կարևորագույն տեղ հատկացնել_աղոթքին, Հայ Առաքելական Եկեղեցու դարերով սրբագործված ճշմարիտ դավանությանը, ծեսերին, արարողություններին: _____

3.2 Գեղագիտական դաստիարակություն_Գեղագիտական դաստիարակությունը սկսել գեղեցիկը բնության, արվեստի, շրջապատող իրականության__ մեջ տեսնելու ընդունակության զարգացումից, երեխաների մոտ տարրական գեղագիտական զգացողությունների ձևավորումից: _____

3.3 Ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն_Sարրական կրթության մեջ կարևոր և կապտակային ուղղվածություն ունի ռազմահայրենասիրական դաստիարակությունը: Այս դաստիարակության միջոցով իրականացվում է սեր, հարգանք և պատասխանատվություն հայրենիքի նկատմամբ: _____

3.4 Ֆիզիկական դաստիարակություն_Ֆիզիկական դաստիարակության միջոցով իրականացնել և ձևավորել շարժողական ունակություններ,ֆիզիկական որակներ,կուլտուր_հիգիենիկ ունակություններ,ճիշտ կեցվածք,տալ գիտելիքներ սպորտի մասին:_____

3.5 Աշխատանքային դաստիարակություն_Աշխատանքայինդաստիարակության միջոցով ձևավորել տարրական աշխատանքային ունակություններ և կարողություններ,սեր և հետաքրքրություն աշխատանքի նկատմամբ:_____

3.6 Բնապահպանական դաստիարակություն_Երեխաների մեջ դաստիարակել սեր բնության նկատմամբ:<<Իմ մոլորակն իմ տունն է>>_կարգախոսը պետք է դառնա__ամօրյա կարգի կարգախոս:Երեխաները պետք է սիրոն և պահպանեն բնությունը:_____

3.7 Դպրոց ընտանիք կապը_Երեխաների դաստիարակության գործում կարևոր դեր ունի ընտանեկան կյանքի ընդհանուր դրվածքը:Որքան սերտ լինի ընտանիք_դպրոց կապը,այնքան ճիշտ և հեշտ կիրականանա աշակերտների ուսումնական գործընթացը:_____

ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱԾԻԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ուսումնական շաբաթներ	Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	կատարողներ
1_ին շաբաթ	Զրույց .<<Գիտելիքի օր>>Կազմակերպչական հարցեր::		

	Գրքեր բաշխում:		
2_րդ շաբաթ	Զրույց.<<Իմ դպրոցը>>:Ավագի ընտրություն:		
3_րդ շաբաթ	Դպրոցական կարգ ու կանոնի մշակում:		
4_րդ շաբաթ	Դասասենյակում կանաչ անկյունի ստեղծում:Ծաղիկների խնամքը:		
5_րդ շաբաթ	Անվտանգության կանոնների հիշեցում,տեսաֆիլմի դիտում:		
6_րդ շաբաթ	Զրույց.<<Անվտանգ երթևեկում>>:		
7_րդ շաբաթ	Մրցույթ_խաղ ընկերության մասին:		
8_րդ շաբաթ	Զրույց<<Ով է իմ ընկերը>>:Պաստառի պատրաստում:		
9_րդ շաբաթ	Դասասենյակի հիմնովին մաքրում:		
10_րդ շաբաթ	Զրույց.<<Իմ աշակերտական սեղանը>>		
11_րդ շաբաթ	Դասագրքերի ստուգում,սեղանների մաքրություն:		
12_րդ շաբաթ	Դասասենյակի սանիտարական վիճակի պահպանում:		
13_րդ շաբաթ	Ցուցահանդես<<Աշնանային բարիքներ>>:		
14_րդ շաբաթ	Մեր ձեռքի աշխատանքները:		
15_րդ շաբաթ	Ուսուցողական խաղ<<Մենք ընկերներ ենք>>:		
16_րդ շաբաթ	Զրույց ծնողների հետ երեխաների տարիքային և հոգեբանական առանձնահատկությունների մասին:		
17_րդ շաբաթ	Դասագրքերի և գրենական պիտույքների ստուգում:		
18_րդ շաբաթ	Զրույց<<Օրվա ռեժիմ>>:		
19_շաբաթ	Պաստառի պատրաստում` Օրվա ռեժիմ թեմայով:		
20_րդ շաբաթ	Դասասենյակի հիմնովին մաքրում:		

21_րդ շաբաթ	Զրույց ձեռքերի մաքրության մասին:		
22_րդ շաբաթ	Ծաղիկների խնամքը:		
23_րդ շաբաթ	Հեքիաթի ընթերցում:		
24_րդ շաբաթ	Զրույց<<Հայկական ժողովրդական հեքիաթներ>>:		
25_րդ շաբաթ	Պաստառի պատրաստում:		
26_րդ շաբաթ	Դասասենյակի կահավորում և նախապատրաստում միջոցառման:		
27_րդ շաբաթ	Ուսուցողական խաղ ուշադրությունը զարգացնելու վերաբերյալ:		
28_րդ շաբաթ	Զրույց.<<Իմ հայրենիքը>>:		
29_րդ շաբաթ	Պաստառի պատրաստում << Հայրենիք>>թեմայով:		
30_րդ շաբաթ	Ցուցահանդես.<<Գարնանային ծաղիկներ>>:		
31_րդ շաբաթ	Զրույց<<Առողջ սնունդ>>:		
32_րդ շաբաթ	Դասասենյակի հիմնովին մաքրում:		
33_րդ շաբաթ	Նախապատրաստական աշխատանքներ էքսկուրսիա կազմակերպելու վերաբերյալ:		
34_րդ շաբաթ	Դասասենյակի մաքրում, դասագրքերի հանձնում:		

ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱԾԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ուսումնական շաբաթներ	Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Կատարողներ
----------------------	--	------------------	------------

ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ

3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				

ԴԱՍԴԵԿԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՃԻԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԹԵՄԱՏԻԿԱՆ

Անցկացման օրը	Դասղեկի անցկացման միջոցառման (դասախոսություն, զրույցներ, դիտողական արշավներ, էքսկուրսիաներ և այլն) բովանդակությանը	Ծանոթություն
	Զրույց.<<Գրքերի կախարդական աշխարհը>>	
	Զրույց.<<Իմ դպրոցը>>	
	Զրույց.<<Եղիբ ընկերասեր>>	
	Զրույց.<<Մեր մոլորակը>>	
	Զրույց.<<Պահպանենք բնությունը>>	
	Զրույց.<<Հացը սուրբ է>>	

	Ուսուցողական խաղ՝ Եղիր ուշադիր	
	Զրույց.<<Մաքուր պահենք մեր շրջապատը	
	Զրույց.<<Իմ հայրենիքը>>	
	Զրույց<<Ով եմ ես>>	
	Զրույց.<<Իմ ընտանիքը>>	
	Այց Մատենադարան	
	Մրցույթ_խաղ՝ Անվտանգության կանոններ	
	Զրույց.<<Ով է իմ ընկերը>>	
	Զրույց.<<Ընկերասիրություն>>	
	Զրույց.<<Իմ նախընտրած հեքիաթը>>	
	Հեքիաթի ընթերցում:	
	Ուսուցողական խաղ	
	Զրույց.<<Մաքրասիրություն>>	
	Զրույց.<<Կարգապահություն>>	
	Զրույց.<<Մեր թևավոր բարեկամները>>	
	Զրույց.<<Մեր մուրակը>>	
	Ուսուցողական խաղ	
	Զրույց.<<Առողջ սնունդ>>	
	Զրույց.<<Օրվա ռեժիմ>>	
	Զրույց.<<Քաղաքավարության կանոններ>>	
	Խաղ_մրցույթ	
	Զրույց.<<Մեր բանակը>>	
	Զրույց<<Իմ մայրիկը>>	
	Ուսուցողական խաղ՝ գույներ:	
	Այց կինոթատրոն:	
	Զրույց<<Ընտանի կենդանիներ>>	
	Զրույց<<Որտեղ եմ ես ապրում>>	
	Զրույց.<<Իմ շրջապատի մաքրությունը>>	
	Ուսուցողական խաղ	
	Հեքիաթի ընթերցում	
	Էքսկուրսիա դեպի Երևան:	
	Զրույց.<<Աշխարհի ամենաբարի մարդիկ>>	
	Ուսուցողական խաղ:	

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ (կրճատումով)

Յոդված 11. Կրթության բովանդակությանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները

1. Կրթության բովանդակությունը հասարակության հոգևոր, տնտեսական և սոցիալական առաջընթացի հիմնական գործոններից մեկն է և նպատակաուղղված է երիտասարդ սերնդի դաստիարակմանը, պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորմանը, անձի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացման, նրանց ինքնորոշման և ինքնադրսևորման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը, քաղաքացիական հասարակության կայացմանը և զարգացմանը, իրավական պետության ստեղծմանն ու կատարելագործմանը:

Կրթության բովանդակությունն ապահովում է՝

- 1) սովորողների աշխարհաճանաչման ձևավորումը գիտելիքների և կրթական ծրագրերի ժամանակակից մակարդակին (աստիճանին) համապատասխան:
- 2) սովորողների կողմից ազգային և համամարդկային մշակութային արժեքների յուրացումը:
- 3) հասարակության կատարելագործումը և ազգի զարգացման նոր մակարդակ ապահովող ժամանակակից անհատի ու քաղաքացու ձևավորումը:
- 4) հասարակության մտավոր ներուժի և աշխատուժի վերարտադրությունն ու զարգացումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ (կրճատումով)

Յոդված 4. ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

2. Հանրակրթության բնագավառում պետական քաղաքականության հենքն ազգային դպրոցն է, որի գլխավոր նպատակը համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված և մասնագիտական կողմնորոշում ունեցող անձի ձևավորումն է:

4. Հիմնական ընդհանուր կրթությունը պարտադիր է, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

5. Միջնակարգ կրթություն պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է:

6. Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվում է 12-ամյա միջնակարգ կրթություն:

Յոդված 5. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. Հանրակրթությունը ննպատակաուղղված է սովորողի մտավոր, հոգևոր, ֆիզիկական ու սոցիալական զարգացմանը, նրա անձի որպես ապագա քաղաքացու ձևավորմանը, ինքնուրույն կյանքի, մասնագիտական կողմնորոշման և մասնագիտական կրթության նախապատրաստմանը:

2. Հանրակրթության բնագավառում պետությունը երաշխավորում է հետևյալ սկզբունքների ապահովումը.

1) հանրակրթական մարդասիրական բնույթը, ազգային և համամարդկային արժեքների, մարդու կյանքի ու առողջության, անհատի ազատ և համակողմանի զարգացման առաջնայնությունը, քաղաքացիական գիտակցության կարևորումը անհատի և նրա իրավունքների ու ազատությունների նկատմամբ հարգանքը, արժանապատվությունը, հայրենասիրությունը, աշխատասիրությունը, պատասխանատվությունը, հանդուրժողականությունը, բնապահպանական աշխարհայացքի ձևավորումը:

3) հանրակրթության բնագավառում ժողովրդավարական կառավարման սկզբունքների ապահովումը.

4) ուսումնական հաստատություններում ստեղծագործական աշխատանքի խթանումը, սովորողների վերլուծական, քննադատական մտածողության, գիտելիքների ինքնուրույն ձեռքբերման և կիրառման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, օգտագործման ունակությունների զարգացման առաջնայնությունը:

Յոդված 20. ՍՈՎՈՐՈՂԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ուսումնական հաստատություններում սովորողներն ունեն հավասար իրավունքներ և պարտականություններ: Դրանք սահմանվում են օրենքով և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ:

2. Սովորողն իրավունք ունի՝

- 1) ստանալու հանրակրթության պետական կրթական չափորոշչին համապատասխան կրթություն.
- 2) ծնողի համաձայնությամբ ընտրելու ուսումնական հաստատությունը և ուսուցման ձևը, ինչպես նաև տվյալ ուսումնական հաստատությունում առկա հոսքը, ստանալու կրթական վճարովի ծառայություններ.
- 3) անվճար օգտվելու ուսումնական հաստատության ուսումնականության բազայից.
- 4) մասնակցելու ներդպրոցական և արտադպրոցական միջոցառումների.
- 5) պաշտպանված լինելու ցանկացած ֆիզիկական և հոգեբանական ճնշումներից, շահագործումից, մանկավարժական և այլ աշխատողների ու սովորողների այնպիսի գործողություններից կամ անգործությունից, որով խախտվում են սովորողի իրավունքները, կամ ոտնձգություն է արվում նրա պատվին ու արժանապատվությանը.
- 6) ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով մասնակցելու ուսումնական հաստատության կառավարմանը.
- 7) ազատորեն փնտրելու և մատչելիորեն ստանալու ցանկացած տեղեկատվություն, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի.
- 8) ազատ արտահայտելու սեփական կարծիքն ու համոզմունքները.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ԵՐԵՒԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ (կրճատումով)

ՀՈՂՎԱԾ 10. Երեխայի մտքի, խղճի և դավանանքի ազատության իրավունքը

Յուրաքանչյուր երեխա ունի մտքի, խղճի և դավանանքի ազատության իրավունք:

Երեխայի հայացքները, համոզմունքները և կարծիքը ենթակա են նրա տարիքին և հասունությանը համապատասխան պատշաճ ուշադրության:

Յուրաքանչյուր երեխա իրավունք ունի ազատորեն արտահայտելու իր կարծիքը, որոնելու, ստանալու և հաղորդելու գաղափարներ ու տեղեկատվություն հաղորդակցության ցանկացած միջոցով:

Երեխայի տեղեկատվություն ստանալու իրավունքը կարող է սահմանափակվել օրենքով:

Դավանանքի ազատության և համոզմունքների արտահայտման իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն օրենքով, եթե դա անհրաժեշտ է պետական կամ հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի, երեխայի առողջության, բարոյական նկարագրի կամ այլ անձանց հիմնական իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության համար:

Արգելվում է առանց ծնողի կամ այլ օրինական ներկայացուցչի համաձայնության մինչև 16 տարեկան երեխայի մասնակցությունը կրոնական կազմակերպություններին:

ՀՈՂՎԱԾ 11. Երեխայի կրթության իրավունքը

Յուրաքանչյուր երեխա ունի կրթություն ստանալու և ուսումնական հաստատություն ընտրելու իրավունք:

Պետական համապատասխան մարմինները ստեղծում են անհրաժեշտ պայմաններ երեխայի անհատականության դրսևորման, տաղանդի, մտավոր և ֆիզիկական ունակությունների զարգացման համար՝ հիմնելով հանրակրթական, մասնագիտական դպրոցներ, մարզական, տեխնիկական և մշակութային ստեղծագործական մանկական կենտրոններ և այլն: Պետական համապատասխան մարմինները մշակում և իրականացնում են տաղանդավոր երեխաների հայտնաբերման, նրանց դաստիարակության և կրթության կազմակերպման համապատասխան ծրագրեր:

Միջևկարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է:

ՀՈՂՎԱԾ 20. (կրճատումով) Երեխայի հանգստի իրավունքը

Յուրաքանչյուր երեխա ունի հանգստի և ժամանցի, իր տարիքին համապատասխան խաղերին և միջոցառումներին ազատորեն մասնակցելու իրավունք:

ՀՈՂՎԱԾ 22. Երեխայի պատվի և արժանապատվության պաշտպանության իրավունքը

Յուրաքանչյուր երեխա ունի պատվի և արժանապատվության իրավունք:

Ոչ մի երեխա անձնական, ընտանեկան կյանքի, գրագրության և հեռախոսային խոսակցության գաղտնիության կամ բնակարանի անձեռնմխելիության իր իրավունքներն իրականացնելիս չի կարող ենթարկվել կամայական, ապօրինի միջամտության կամ իր պատվի և արժանապատվության նկատմամբ ոտնձգությունների:

Ուսումնադաստիարակչական հաստատություններում երեխայի ուսուցումն ու դաստիարակությունն իրականացնող անձանց ու երեխայի փոխարարություններն իրականացվում են փոխադարձ հարգանքի հիման վրա:

Երեխայի պատվի և արժանապատվության դեմ ոտնձգություն կատարած յուրաքանչյուր անձ, ներառյալ ծնողները կամ այլ օրինական ներկայացուցիչները, երեխայի դաստիարակությունը և ուսուցումն իրականացնող այլ անձինք պատասխանատվություն են կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԳՈՐԾԱՃՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. <<Ուսումնական հաստատության դասղեկի աշխատանքային տարեկան ծրագիր>> մատյանը նախատեսված է դասղեկի կողմից դասարանի հետ բազմակողմանի դաստիարակչական աշխատանքների նպատակամղված գործունեությունն, աշակերտների ուսումնառության զարգացման հիմնական ուղենիշները գիտամանկավարժական տեսանկյունից համակարգելու, նախագծելու համար:

2. Դասղեկը աշխատանքային տարեկան ծրագիրը կազմելիս նպատակահարմար է հաշվի առնել՝

- դաստիարակչական խնդիրների ճշտությունն ու իրատեսությունը,

- Աշակերտների գործունեության կազմակերպման զուգակցվածությունը ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների նախագծվելիք գործընթացներում,
- դասավանդող ուսուցիչների, մյուս մանկավարժների ու աշակերտների, մանկավարժների ու ծնողների միասնականությունը,
- ներդասարանական, ներդպրոցական և արտադպրոցական ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների ներդաշնակ կապը,
- աշակերտների տարիքային, անհատական առանձնահատկությունները, երեխաների (անհատական և ընդհանուր) դաստիարակվածության մակարդակի ու նրանց կյանքի պայմանների իրատևությունը,
- տարեկան պլան-ծրագրի փոխկապվածությունը և համաձայնեցվածությունը ուսումնական հաստատության մյուս ծրագրերի, պլանների հետ:

Դաստիարակչական աշխատանքների հիմնական խնդիրները պետք է չլինեն ոչ չափից դուրս ընդհանուր, ոչ էլ շատ կադապարված, նեղ, այլ անհրաժեշտ է նկատի ունենալ անձի ձևավորման ամբողջականությունը և դաստիարակության յուրահատկությունները՝ տարիքը, սոցիալական շրջապատը:

Մատյանը հնարավորություն է տալիս դասղեկին, ըստ ուսումնական շաբաթների համակարգելու դաստիարակչական գործընթացը, որը թույլ կտա տեսանելի դաստիարակչական գործընթացը, որը թույլ կտա տեսանելի դարձնելու ոչ միայն կատարվելիք աշխատանքները, այլև դրանց իրագործման ճշգրիտ ուղիները:

Պլան-ծրագրի բաժինների հաջորդականությունը և սերտ շարունակական կապը թույլ կտա տեսնելու աշակերտների մտավոր կարողությունների աստիճանական զարգացումը և վարքի դրական դրսևորումները, ծնող-դպրոց կապը:

- Դասղեկի տարեկան ծրագիր-պլանը համարվում է ուսումնական հաստատության համադպրոցական ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների ծրագիր-պլանի բաղկացուցիչը:
- Դասղեկի աշխատանքային ծրագիր-պլանը կազմվում է ուսումնական տարին սկսելուց առաջ և ըստ սահմանված կարգի հաստատվում է տնօրենի կողմից:
- 10-րդ և 11-րդ էջերի, <<ստացավ>> և <<հանձնեց>> սյունակներում համառոտագրել ստացվելիք և հանձնված դասագրքերի պիտանելիության գնահատականները գերազանց –Գ, լավ –Լ, բավարար –Բ, անմխիթար –Ա

Ուսումնական տարին ավարտելուց հետո դասղեկը անցած ծրագիր-պլանի վերլուծության հիման վրա կազմում է նորը: Պլան-ծրագիրը դասղեկը պահպանում է իր մոտ մինչև տվյալ դասարանի ուսումնառության աստիճանի՝ I-IV, V-IX, X-XII, ավարտելը:

համարվում է պարտադիր գործածության երաշխավորված փաստաթուղթ
© Կազմող՝ Վ. Միրումյան
© Տպագրության և պատրաստվել Վիամիր ՍՊԸ հրատարակության կողմից, 3000 օրինակ